

Posudek bakalářské práce:

Pavlna VETRÁKOVÁ, *Školní knihovna gymnázia Pelhřimov (1871 - 1918).*

Filosofická fakulta Jihočeské university v Českých Budějovicích, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice 2014, 92 stran

Dějiny knihoven představují dosti široké i oblíbené téma nejen z oboru knihovnědy, ale i samotné historiografie, i když hlavní zájem vždy patřil knihovnám významných institucí či jednotlivců, případně sociálních či profesních skupin. Dějiny školních knihoven, významné i z hlediska dějin vzdělanosti, stojí zatím až na výjimky (V. Brožová) zcela stranou, proto lze bakalářskou práci P. Vetrákové, která si za předmět svého zkoumání zvolila školní knihovnu pelhřimovského gymnázia, jen přivítat.

Svou práci rozdělila P. Vetráková do šesti kapitol, zahrnujících i Úvod a Závěr. V Úvodu (s. 7–10) autorka seznámila s cílem své práce a představila její prameny (seznam knih profesorské knihovny uložený v SOkA Pelhřimov a katalog žákovské knihovny, nacházející se přímo v knihovně gymnázia), zdroje potřebné k určení sepsaných knih (především internetové databáze) i relevantní literaturu, kde neopomenula ani novější tituly z oboru dějin školství a pedagogiky, stejně jako almanachy a výroční zprávy pelhřimovského gymnázia.

Spíše pro nejzákladnější informaci byla zařazena kapitola věnovaná dějinám Pelhřimova, vycházející z dostupné literatury (s. 11–16), pro zkoumané téma je samozřejmě mnohem důležitější kapitola třetí, přibližující dějiny gymnázií (s. 17–23), a to v širokém časovém záběru od raně středověkých předchůdců přes raně novověká gymnasia po současnost, i když hlavní záběr je vhodně zaměřen na období od konce 18. a zejména 19. století. Výsledkem je přehledný a logicky vystavěný text, v němž studentka prokázala bezproblémové zvládnutí práce se sekundární literaturou. Na něj navázal konkrétní a detailní výklad o dějinách gymnázia v Pelhřimově (s. 24–31), dovedený až do roku 1990 a kvalitně zpracovaný především na základě již zmíněných almanachů. V další kapitole své práce pak P. Vetráková osvětlila vývoj školních knihoven jakožto důležitého základu a součásti veřejných lidových knihoven (s. 32–36), které však postupně ztratily své zaměření na širší veřejnost a byly určeny pouze pro učitele a žáky.

Jádro bakalářské práce P. Vetrákové představuje rozsáhlá pátá kapitola, představující samotnou školní knihovnu pelhřimovského gymnázia (s. 37–80). Ve skutečnosti se ovšem jedná, jak už bylo zmíněno, o knihovny dvě, učitelskou (profesorskou) a žákovskou, které, resp. jejich seznamy, autorka podrobila důkladnému zkoumání. Nejprve velmi detailně představila soupis profesorské knihovny, jeho obsah i výpovědní hodnotu, připojila také ukázkou popisu jednotlivé knihy. Stranou pozornosti nezůstalo dochování knih, chronologický a jazykový rozbor, největší prosto však logicky dostal tematický rozbor profesorské knihovny, zpracovaný podle oddílů seznamu, odpovídajících většinou jednotlivým vyučovacím předmětům či odvětvím. Autorka přitom velmi detailně seznamuje s různými tituly, jejichž identifikaci provedla na základě dostupných databází, především učebnicemi, ale i dalšími knihami, které dnes už nepatří mezi nejznámější. Cenné je, že nezůstali opomenuti ani správci profesorské knihovny (s. 68). Podobným způsobem je zpracována také žákovská knihovna (s. 69–79), jejíž seznam byl členěn podle toho, kterým ročníkům byly knihy určeny. Ani tentokrát nechybí zmínka o správcích této knihovny, na závěr autorka zmínila také půjčování

knih, které lze pro profesorskou knihovnu detailně sledovat díky knihám výpůjček, pro žákovskou knihovnu pouze souhrnně ve výročních zprávách. Shrnutí zjištěných výsledků, ale i zhodnocení významu knihovny pelhřimovského gymnázia a jejího přínosu, přináší Závěr (s. 81–82).

V práci nechybí obligátní náležitosti v podobě seznamu pramenů a literatury (s. 83–85), včetně internetových zdrojů (příčemž nechybí ani datum editace), a seznamu zkratk (s. 86). Text doplnila P. Vetráková vhodně zvolenými přílohami zejména v podobě grafů přibližujících jazykový a chronologický rozbor obou knihoven (s. 88–89, i když barvy u grafu č. 2 pro 16. a 17. století nejsou zřetelné, také by bylo vhodné doplnit odkazy na tyto grafy do textu práce), a navíc i fotografickými ukázkami zkoumaných pramenů a části dochovaných knih i budovy samotného gymnázia (s. 90–92).

Bakalářská práce P. Vetrákové má logicky propracovanou strukturu a velmi dobrou stylistickou úroveň, je zpracována kvalitně, bez výraznějších chyb či překlepů. Snad jediné, co bych v práci ještě uvítala, by byla informace, nakolik knihy nacházející se v obou knihovnách pelhřimovského gymnázia odpovídají úředním seznamům knih, vydávaným od roku 1870, případně detailnější informace (či citace) z příslušných nařízení týkajících se školních knihoven, nebo zmínky o darovaných knihách, resp. dárcích. To ale nic nemění na skutečnosti, že bakalářská práce Pavlína Vetrákové rozhodně splňuje nároky kladené na tento typ prací, velmi ráda ji doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat stupněm **výborně**.

V Praze dne 12. června 2014


Doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.